

בדרכי נועם

משיחת כ' מנחם-אב תשמ"ו

בחוגים מסויימים נהגו הדרשנים, במשך חודש אלול הסמוך לימים הנוראים, להטיף מוסר תוך הדגשת התנהגותם השלילית של יהודים אחרים.

הרבי מתנגד לגישה זו, ומציע דרכים אחרות להשפיע על יהודים לשוב בתשובה.

ימים אלו הם אחרי חמישה-עשר באב, היום שבו "קיימא סיהרא באשלמותא", הירח מאיר במלואו.

נשאלת השאלה: על בני-ישראל נאמר "הם עתידים להתחדש כמותה", כמו הלבנה. מכאן, שכשהירח מאיר במלואו, גם בני-ישראל הם במצב דומה. ובפרט ביום חמישה-עשר באב, עליו נאמר "לא היו ימים טובים לישראל כחמישה-עשר באב וכיום-הכיפורים".

איך ייתכן, אם-כן, שבימים שלאחר חמישה-עשר באב הירח הולך וחסר – דבר המצביע על מצב דומה ביחס לבני-ישראל?

התשובה לכך, כפי שהוסבר פעמים רבות: התמעטות הירח אינה חיסרון, אלא התחלתה של עלייה חדשה, כדברי הכתוב "ונפקדת כי יפקד מושבך".

כשאדם ממעט ומקטין את עצמו לאחר שהגיע למצב של שלמות – שהיא מוגבלת מעצם טבעה – הוא מרופף בכך את הקשר שלו עם הגבלותיה של שלמות זו, וכך הוא נעשה מוכשר להתעלות עוד יותר. רגע אחרי הגיעו לשלמות – מתחיל הוא למעט את עצמו, "כי יפקד מושבך", וכך הוא זוכה – "מידה כנגד מידה" – לסיוע מלמעלה, "ונפקדת".

הדברים מתייחסים במיוחד לחודש אב, המשמש הכנה לחודש אלול, לגביו נאמר "אני לדודי ודודי לי".

זוהי הסיבה למנהג ישראל במשך כל חודש אלול, שכאשר כותבים מכתב בכל נושא שהוא – ויש הנוהגים כך כבר מחמישה-עשר באב – מאחלים למקבל המכתב, גם אם המכתב עצמו עוסק בנושא אחר, "כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה".

מעלתם של איחולים וברכות ליהודים אחרים מובנת מאליה, נוסף על כך שקיימת אזהרה ברורה: "ואברכה מברכך" – ולא להפך, כהמשך הכתוב. ועל-אחת כמה וכמה בחודש אלול, במיוחד כשנוצרת הזדמנות – או כשניתן ליצור הזדמנות – לדבר בפני אנשים אחרים, שמובן שיש לדבר רק דברי ברכה, "ואברכה מברכך".

"אין מקרא יוצא מידי פשוטו": כשאדם אומר דבר-מה שלילי, מרגע שהדיבור יצא מפיו, אין לו עוד שליטה עליו, והשומע מפרש את הדברים לפי הבנתו, ואינו חוזר לברר אצל הדובר את משמעות הדברים, ואם ייתכן שהלה התכוון לאדם אחר, וכדומה. על כך חלה האזהרה, הכוללת גם נתינת-כוח, לשנות התנהגות זו, וגם כשמדובר באדם שנהג כך בחודש אלול בשנה שעברה או בשנים שעברו – עליו לבטל רגילות זו.

בחודש אלול זה, על כל יהודי לברך כל יהודי אחר, בטוב גלוי ונראה לעין, ובדברים מפורשים – שיהיו ברכות, הצלחות וישועות לכל אחד ואחת מישראל.

פרשת עקב

גם כאשר יש צורך לעורר יהודים לתשובה, הרי הדרך לכך יכולה להיות – כפי שאכן נוהגים בהצלחה רוב העוסקים בכך – באמצעות "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום".

כשמדברים על עניינים של טוב וברכה, טוב גלוי ונראה לעין, ומסבירים את מעלת קיום המצוות, "עשה טוב" – מצליחים הרבה יותר; בדרך זו אין חשש שהדברים ידחו את היהודי השומע, ויקשו עליו לקיים קשר עם התורה – שהרי הוא שומע דברים חיוביים, "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום", גם בעיניו של השומע.

יש להתחיל בכך מיד, "בשעה אחת וברגע אחד", מבלי להמתין לחודש אלול, אלא מיד לאחר חמישה-עשר באב.

הדברים קשורים גם עם "קרבת העצים", שהיו מביאים בימים מסויימים, שאחד מהם הוא עשרים באב: מטרתו של "קרבת העצים", בפשוטם של העניינים, היתה למען אותם יהודים שהיה עליהם להביא קרבן, שהקרבנות צריכה להיות "על העצים אשר על האש אשר על המזבח", אבל לא היו בידם עצים.

לשם כך היתה לשכה מיוחדת שנקראה "לשכת העצים", שם היו עצים למטרה זו, מבלי לגלות את זהות התורם, ומשם יכול היה כל אחד לקחת עצים כדי להקריב את קרבנו, והקרבתו היה משיג את כל מטרותיו.

בכל הדברים האמורים עליו לזכור ש"המעשה הוא העיקר", הן בכל הנוגע לפעילות עם "בני נח", ועל-אחת כמה וכמה – בנוגע לפעילות עם יהודים, כאשר, מסיבה כלשהי, הם זקוקים למי שיודיע להם על עניינים אלו – שהדבר צריך להעשות בדרכי-נועם ובדרכי-שלום.

בכך יושלם מספר היהודים הנדרש כדי לצאת מן הגלות, וכולנו נרקוד יחד כדי לקבל פני משיח-צדקנו, מתוך שמחה וטוב-לבב, "בשעה אחת וברגע אחד", במהרה בימינו ממש. "לחיים!"

